

INTERREG EUROPE - INVALIDIS

1η Συνάντηση Β' Φάσης INVALIDIS

«Ενημέρωση και δικτύωση για τα Χωροκατακτητικά Ξενικά Είδη»

Περίληψη των πρακτικών

Στο πλαίσιο του έργου “Protecting European Biodiversity from Invasive Alien Species” (Προστασία της Ευρωπαϊκής Βιοποικιλότητας από τα Χωροκατακτητικά Ξενικά Είδη) – INVALIDIS του προγράμματος INTERREG EUROPE, με κωδικό PGI05271 και ως μέρος της εφαρμογής της Δράσης 3 του Σχεδίου Δράσης του INVALIDIS, πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά η 1^η Συνάντηση της Β' Φάσης, την Τετάρτη στις 24.11.2021, ώρα έναρξης 10:30 π.μ.

Στην συνάντηση παραβρέθηκαν οι:

Όνοματεπώνυμο	Φορέας
Δήμος Αναστόπουλος	Φ. Δ. Πάρωνα, Μουστου, Μαινάλου & Μονεμβασιάς
Γεώργιος Ηλιάδης	Φ. Δ. Δέλτα Έβρου και Σαμοθράκης
Ευαγγελία Κάρτα	Φ. Δ. Κορώνειας Βόλβης Χαλκιδικής
Χρήστος Γεωργιάδης	ΕΚΠΑ, Τμήμα Βιολογίας/ ALIENTOMA
Πασχάλης Ψαλτόπουλος	Φορέας Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης
Στέλλα Ράπτη	Φ. Δ. Εθνικού Πάρκου Σχινιά - Μαραθώνα, Υμηττού & Νοτιοανατολικής Αττικής
Λυδία Αλβανού	Φ. Δ. Π. Π. Θερμαϊκού Κόλπου
Ιάκωβος Δημητρίου	Joint Services Health Unit, Royal Air Force, Akrotiri, Cyprus/ ALIENTOMA

Γεώργιος Ευθυμίου	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Σπύρος Ιωσηφίδης	Φ. Δ. Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Βορείων Σποράδων
Κωνσταντίνος Καλαεντζής	ALIENTOMA
Χρήστος Καζίλας	ALIENTOMA
Χαρίλαος Νικοκάβουρας	ΥΠΕΝ, Δ/ση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος & Βιοποικιλότητας
Μαρία Δημάκη	Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
Νίκος Κρίγκας	Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης και Φυτογενετικών Πόρων, ΕΛΓΟ Δήμητρα
Ιωάννης Σελιμάς	Φ. Δ. Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου-Ακαρνανικών Ορέων
Γιάννης Μπαζός	ΕΚΠΑ, Τμήμα Βιολογίας
Δέσποινα Μιχαηλίδου	Φ. Δ. Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας και Θάσου
Νικόλαος Τοπουζίδης	Φ. Δ. Χελμού Βουραϊκού
Παναγιώτης Νίτας	Φ. Δ. Λίμνης Παμβώτιδας Ιωαννίνων
Βασιλική Χρυσοπολίτου	Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας - Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υγροτόπων
Παρασκευή Καραχλέ	Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων & Εσωτερικών Υδάτων, ΕΛΚΕΘΕ
Μαρία Τριβουρέα	Φ. Δ. Εθνικού Πάρκου Σχινιά - Μαραθώνα, Υμηττού & Νοτιοανατολικής Αττικής
Διονύσιος Μπάστας	Πανελλήνια Ένωση Ερασιτεχνών Αλιέων
Κυριάκος Σκορδάς	Κυνηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας - Θράκης
Αλεξάνδρα Αναγνωστοπούλου	Φ. Δ. Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς & Κυπαρισσιακού Κόλπου

Παναγιώτα (Νότα) Περιστεράκη	Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων & Εσωτερικών Υδάτων, ΕΛΚΕΘΕ
Άννα Φουλίδη	ΥΠΑΑΤ, Δ/ση Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής
Στέλιος Κατσανεβάκης	Τμήμα Ωκεανογραφίας και Θαλασσίων Βιοεπισημών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Ευάγγελος Κουτσούκος	ΕΚΠΑ, Τμήμα Βιολογίας/ ALIEN TOMA
Μιχαήλ Ραγκούσης	Τμήμα Ωκεανογραφίας και Θαλασσίων Βιοεπισημών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Γιάννης Κόκκορης	ΕΚΠΑ, Τμήμα Βιολογίας
Παναγιώτης Δρούγας	ΥΠΕΝ, Δ/ση Διαχείρισης Δασών
Μαρία Θεσσαλού-Λεγάκη	ΕΚΠΑ, Τμήμα Βιολογίας
Τάσος Λεγάκης	ΕΚΠΑ, Τμήμα Βιολογίας
Μαρία Μπουρμπούλη	Φ. Δ. Εθνικού Δρυμού Αίνου
Νέλλα Ραδέα	ΕΚΠΑ, Τμήμα Βιολογίας
Πάνος Β. Πετράκης	Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων- Εντομολογία
Χριστίνα Γιαμαλή	Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
Καλομοίρα Αγαπητού	ΥΠΕΝ, Δ/ση Διαχείρισης Δασών
Ιωάννης Ισαάκ	Κυνηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας - Θράκης
Δανάη Πορτόλου	Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
Δήμητρα Πέτζα	ΟΦΥΠΕΚΑ
Ορφέας Ρούσος	ΟΦΥΠΕΚΑ

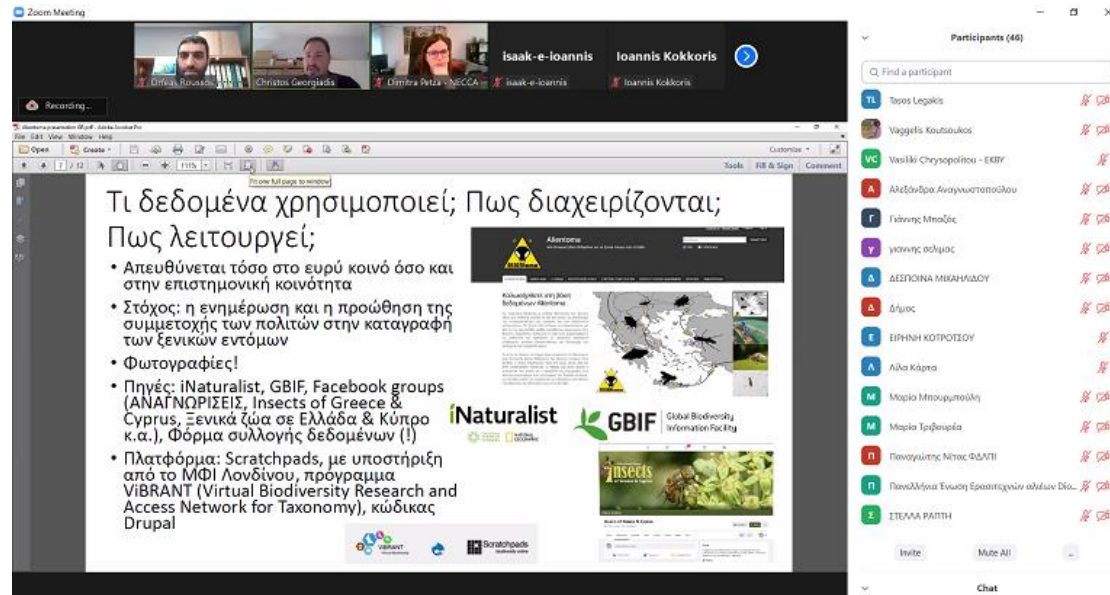
Οι κυριότεροι ομιλητές, κατά σειρά παρουσίασης, ήταν οι:

Ομιλητής	Φορέας	Θέμα
Ορφέας Ρούσος	ΟΦΥΠΕΚΑ	INVALIS: Φάση 2
Χρήστος Γεωργιάδης	ΕΚΠΑ, Τμήμα Βιολογίας	Alientoma: Μία δυναμική βάση δεδομένων για τα ξενικά έντομα στην Ελλάδα
Παναγιώτα (Νότα) Περιστεράκη	Ινστιτούτο Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων & Εσωτερικών Υδάτων, ΕΛΚΕΘΕ	Lionhare: Ανάπτυξη καινοτόμων μέτρων καταγραφής, χαρτογράφησης και περιορισμού των πληθυσμών των εισβολικών ειδών λαγοκέφαλου (<i>Lagocephalus sceleratus</i>) και λεοντόψαρου (<i>Pterois sp.</i>) στις ελληνικές θάλασσες

Τη συνάντηση άνοιξε εκ μέρους του ΟΦΥΠΕΚΑ η Συντονίστρια του έργου INVALIS, κα Δήμητρα Πέτζα, με χαιρετισμό προς τους συμμετέχοντες και μια γενική εισαγωγή στο θέμα της συνάντησης και τις εισηγήσεις που συμπεριλαμβάνει. Ο κ. Ορφέας Ρούσος (ΟΦΥΠΕΚΑ), ενημέρωσε τους συμμετέχοντες για τα νέα του έργου και ειδικότερα για **τη Φάση 2**, στην οποία βρίσκεται πλέον και στην πράξη το έργο, μετά και την ολοκλήρωση και των τελευταίων δραστηριοτήτων της Φάσης 1. Η Φάση 2 επικεντρώνεται στην παρακολούθηση της εφαρμογής των Σχεδίων Δράσης. Ειδικά όσον αφορά το Σχέδιο Δράσης του INVALIS στην Ελλάδα, το οποίο κατατέθηκε τον Αύγουστο του 2021, αποτελείται από τρεις ξεχωριστές δράσεις. Η τρίτη δράση αναφέρεται στην ενίσχυση της δικτύωσης για τη διαχείριση των ΧΞΕ και μέρος της εφαρμογής της είναι και η συνέχιση των συναντήσεων ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη.

Στη συνέχεια, ο Δρ. Χρήστος Γεωργιάδης (ΕΚΠΑ) παρουσίασε το **Alientoma, μία δυναμική βάση δεδομένων για τα ξενικά έντομα στην Ελλάδα**. Αρχικά έγινε μια γενική εισαγωγή στο θέμα των ξενικών εντόμων στην Ευρώπη: την ιστορία τους, την ιδιαίτερη σημασία τους, τους διάδρομους εισαγωγής τους, τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται στη διαχείρισή τους. Στη συνέχεια η εισήγηση επικεντρώθηκε στην ίδια την ιστοσελίδα Alientoma, η οποία σχεδιάστηκε από μια ομάδα εντομολόγων ως μια προσπάθεια να συγκεντρωθεί η πληροφορία για τα ξενικά έντομα. Απευθύνεται όχι μόνο στην επιστημονική κοινότητα, αλλά και στο ευρύ κοινό. Στόχος είναι η ενημέρωση και η προώθηση της συμμετοχής πολιτών στην καταγραφή των ξενικών εντόμων. Εκτός από διάφορες άλλες πηγές, το Alientoma χρησιμοποιεί και τις πληροφορίες που στέλνουν οι πολίτες μέσω της φόρμας συλλογής δεδομένων που υπάρχει στην ιστοσελίδα. Για την αναγνώριση των ειδών απαιτούνται βέβαια εξειδικευμένες γνώσεις. Παρ' όλα αυτά, οι καταγραφές από πολίτες είναι πολύ σημαντικές, όχι μόνο για λόγους επιμερισμού του οικονομικού και χρονικού κόστους, αλλά και λόγω γνώσης των τοπικών χαρακτηριστικών. Τα επόμενα βήματα σχετικά

με το Alientoma θα είναι η επικοινωνία της προσπάθειας στην κοινωνία και η ενίσχυση της συνεργασίας με διάφορους φορείς, εν αναμονή και του νέου νομικού πλαισίου για τα ΧΞΕ.

The screenshot shows a Zoom meeting interface. The main window displays a presentation slide titled "Τι δεδομένα χρησιμοποιεί; Πως διαχειρίζονται; Πως λειτουργεί;". The slide content includes:

- Απευθύνεται τόσο στο ευρύ κοινό όσο και στην επιστημονική κοινότητα
- Στόχος: η ενημέρωση και η προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στην καταγραφή των ξενικών εντόμων
- Φωτογραφίες!
- Πηγές: iNaturalist, GBIF, Facebook groups (ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΙΣ, Insects of Greece & Cyprus, Ξενικά ζώα σε Ελλάδα & Κύπρο κ.α.), Φόρμα συλλογής δεδομένων (!)
- Πλατφόρμα: Scratchpads, με υποστήριξη από το ΜΦΙ Λονδίνου, πρόγραμμα VIBRANT (Virtual Biodiversity Research and Access Network for Taxonomy), κώδικας Drupal

The slide also features logos for iNaturalist and GBIF (Global Biodiversity Information Facility). To the right of the slide, a list of participants is visible, including names like Τσος Λεγάκης, Βαγγέλις Κουτσούκος, and others.

Απαντώντας σε ερωτήσεις που έγιναν από τους συμμετέχοντες, επισημάνθηκαν οι δυσκολίες που υπάρχουν στην αναγνώριση των εντόμων από φωτογραφίες, αν και είναι δυνατή ιδίως για συγκεκριμένα είδη που έχουν καλή καταγραφή σε παγκόσμιο επίπεδο. Πάντως, όπου αυτό είναι δυνατό, είναι σημαντική και η αποστολή δειγμάτων, και η ομάδα του Alientoma είναι διαθέσιμη, κατ' αρχήν για να κρίνει μέσω φωτογραφιών αν αξίζει η αποστολή τους και στη συνέχεια για να δώσει οδηγίες σχετικά με την προετοιμασία του δείγματος και τη διαδικασία αποστολής. Ο κ. Ιάκωβος Δημητρίου (Joint Services Health Unit, Royal Air Force, Akrotiri), επίσης μέλος της ομάδας του Alientoma, προσέθεσε ότι η ταυτοποίηση είναι σχετικά εύκολη για 50 πολύ χαρακτηριστικά είδη που επιλέχθηκαν αρχικά, ενώ σε πιο δύσκολες περιπτώσεις, υπάρχουν στοιχεία σε καρτέλα, στη βάση των οποίων μπορεί να γίνει ο διαχωρισμός από άλλα ξενικά ή ιθαγενή είδη. Η επιστήμη πολιτών συμπεριλαμβάνει και την εκπαίδευση του κοινού και υπάρχει υλικό για αυτό τον σκοπό στην ιστοσελίδα, αν και ακόμα απαιτείται επιστημονική έρευνα για το θέμα των επιπτώσεων που έχει το κάθε είδος.

Η επόμενη εισήγηση έγινε από την κα Παναγιώτα Περιστεράκη (ΕΛΚΕΘΕ) και αφορούσε το έργο **Lionhare: Ανάπτυξη καινοτόμων μέτρων καταγραφής, χαρτογράφησης και περιορισμού των πληθυσμών των εισβολικών ειδών Λαγοκέφαλου (*Lagocephalus sceleratus*) και Λεοντόψαρου (*Pterois sp.*) στις ελληνικές θάλασσες**. Το έργο χρηματοδοτείται από το ΕΠΑΛΘ 2014-2020 και οι στόχοι του είναι η συλλογή αλιευτικών δεδομένων, η καταγραφή αφθονιών και ρυθμών εξάπλωσης του λεοντόψαρου μέσω τεχνικών υποθαλάσσιας οπτικής παρακολούθησης, η δημιουργία διαδικτυακής WEB/GIS πλατφόρμας, η ανάπτυξη

μεθόδου μέτρησης των επιπέδων τετροδοτοξίνης στους ιστούς του λαγοκέφαλου, η χαρτογράφηση των ενδιαιτημάτων των δύο ειδών, η μελέτη συμπεριφοράς τους, η ανάπτυξη εργαλείων συλλογής τους, η δοκιμή και αξιολόγηση παρεμβάσεων για τη μείωση του πληθυσμού τους και η ενημέρωση αλιέων και κοινού για τους τρόπους αντιμετώπισης των εισβολικών ειδών. Στο πλαίσιο του έργου γίνονται μεταξύ άλλων επιχειρήσεις εκκαθάρισης θαλάσσιων περιοχών από λεοντόψαρα, με τη συνεργασία ψαροντουφεκάδων. Επίσης, προωθείται η κατανάλωση του λεοντόψαρου μέσω της διοργάνωσης βραδιών γευσιγνωσίας, της έκδοσης ενημερωτικού υλικού και φυλλαδίου με συνταγές, τα οποία μπορεί να βρει κάποιος και στην ιστοσελίδα του έργου, όπου επίσης υπάρχουν και οδηγίες για την κατασκευή συλλέκτη λεοντόψαρων.

Zoom Meeting

Participants (48)

Q. Find a participant

OR	Orfeas Roussos (Host, me)	🗨	🔇
NP	Noia Peristeraki	🗨	🔇
AK	Agapitou Kaloinoira	🗨	🔇
B	bokarisim	🗨	🔇
C	c_gianali	🗨	🔇
	Christos Georgiadis	🗨	🔇
CK	Christos Kazilas	🗨	🔇
DP	Danae Portolou	🗨	🔇
DC	Dimitra Christidi	🗨	🔇
DP	Dimitra Petza - NECCA	🗨	🔇
ED	EL-Panagiotis DROUGAS	🗨	🔇
FA	Foulidi Anna	🗨	🔇
GI	Giorgos Lialios	🗨	🔇
HO	Iladis Georgios	🗨	🔇
IK	Ioannis Kokkoris	🗨	🔇

Invite Mute All

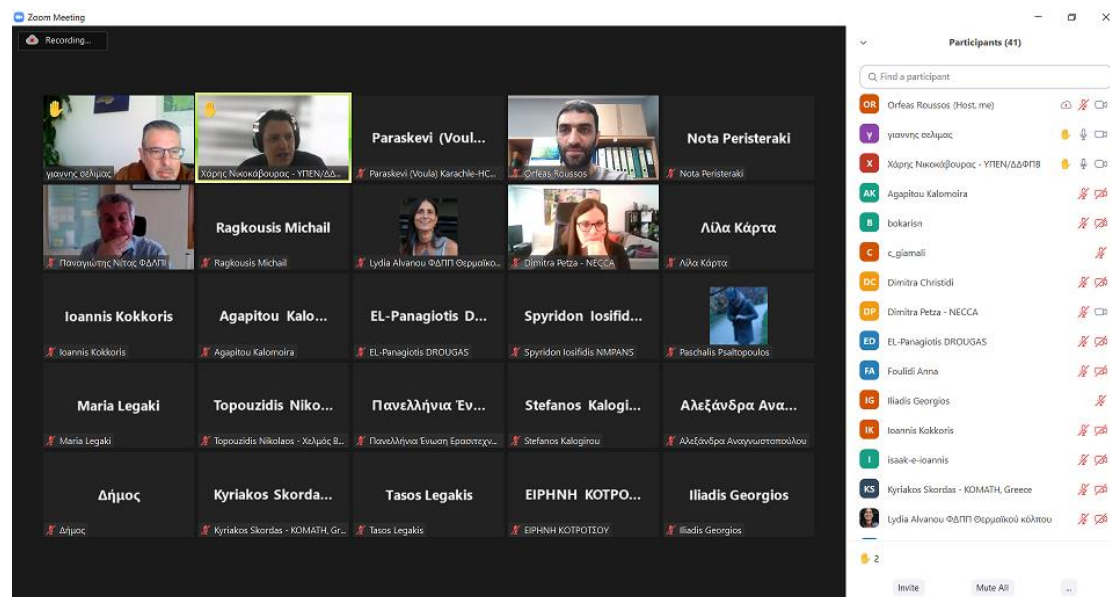
Chat

Σε απάντηση ερωτήσεων που τέθηκαν από τους συμμετέχοντες, διευκρινίστηκε ότι εξετάζονται διαφορετικές μέθοδοι αντιμετώπισης, οι οποίες πρόκειται να αξιολογηθούν στο πλαίσιο του έργου. Πρώτα πρέπει να γίνει η έρευνα και στη βάση της μπορούν στη συνέχεια να αναζητηθούν λύσεις. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για την καταγραφή είναι η επιλογή κατάλληλων περιοχών και οι μετρήσεις σε διαφορετικές ώρες, λαμβάνοντας έτσι υπόψη και τις ημερήσιες μετακινήσεις. Όσον αφορά την κατανάλωση των λεοντόψαρων, αναφέρθηκε ότι σε συγκεκριμένες περιοχές ήδη υπάρχει ζήτηση στην αγορά και το εμπόριό τους γίνεται σε ικανοποιητικές τιμές.

Στη συζήτηση που ακολούθησε, ο κ. Διονύσιος Μπάστας (Πανελλήνια Ένωση Ερασιτεχνών Αλιέων) αναφέρθηκε στην ανάγκη να δοθούν κίνητρα στους αλιείς, και, εκτός από την έρευνα, να καταλήξουμε και σε πρακτικές λύσεις. Επίσης, τόνισε τη σημασία της συνεργασίας της επιστημονικής κοινότητας με άλλες ομάδες όπως οι αλιείς. Η Δρ. Παρασκευή Καραχλέ (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.) επεσήμανε ότι οι επιστήμονες οφείλουν να εξετάσουν όλα τα διαθέσιμα εργαλεία. Ο Καθ. Στέλιος Κατσανεβάκης

(Πανεπιστήμιο Αιγαίου) αναφέρθηκε στις παγίδες που χρησιμοποιούνται στην Αμερική για τα λεοντόψαρα και στο ότι εκεί οι πληθυσμοί τους ήδη μειώνονται λόγω παθολογών, κάτι που μελλοντικά μπορεί να συμβεί και στη Μεσόγειο.

Ακολούθως, η συζήτηση μετακινήθηκε στο ζήτημα του θεσμικού πλαισίου για τα ΧΞΕ. Απαντώντας σε σχετική ερώτηση του κ. Παναγιώτη Νίτα (Φ. Δ. Λίμνης Παμβώτιδας-Ιωαννίνων), ο οποίος επεσήμανε το πόσο πιεστική είναι η κατάσταση χρησιμοποιώντας το παράδειγμα των εμπλουτισμών στην Παμβώτιδα με είδη που θεωρούνται «παραδοσιακά», ο κ. Χαρίλαος Νικοκάβουρας (ΥΠΕΝ, Δ/νση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος & Βιοποικιλότητας) ενημέρωσε τους συμμετέχοντες για τις σχετικές εξελίξεις. Η έκδοση της ΚΥΑ για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 1143/2014 για τα ΧΞΕ είναι θέμα ημερών, αφού απομένει μόνο η υπογραφή του τελευταίου εκ των επτά συναρμόδιων υπουργείων. Στη βάση της ΚΥΑ θα μπορεί μετά να εκδοθεί και ο εθνικός κατάλογος εισβλητικών ξενικών ειδών, για τον οποίο υλοποιείται παράλληλα ένα ερευνητικό έργο που θα καταλήξει εντός των επόμενων οκτώ μηνών σε μια πρόταση για το ποια είδη θα συμπεριληφθούν. Η τελική μορφή του καταλόγου θα καθοριστεί από την αρμόδια Επιτροπή, η οποία θα χρησιμοποιήσει ως βάση το αποτέλεσμα του ερευνητικού έργου.

Ο κ. Ιωάννης Σελιμάς (Φ. Δ. Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου-Ακαρνανικών Ορέων) επεσήμανε το διοικητικό/οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι Φορείς Διαχείρισης όσον αφορά τα ΧΞΕ, αναφέροντας παραδείγματα συγκεκριμένων εγγράφων που έχει στείλει ο Φορέας χωρίς να λάβει απάντηση. Το ερώτημα είναι σε ποιον πρέπει να απευθύνονται οι φορείς όταν παρατηρούν ΧΞΕ και από πού μπορούν να λαμβάνουν εντολές για τη διαχείρισή τους. Απαντώντας όσον αφορά την καταγραφή των υδρόβιων ειδών, η κα Καραχλέ ανέφερε το δίκτυο ELNAIS, του οποίου η ομάδα είναι πάντα πρόθυμη να δεχτεί τέτοιες πληροφορίες. Ο κ. Νικοκάβουρας, απαντώντας πιο γενικά, εξήγησε ότι μακροπρόθεσμος στόχος, αφού

συνταχθεί ο εθνικός κατάλογος, είναι να υπάρχει ένα Σχέδιο Διαχείρισης για κάθε είδος ξεχωριστά. Σε κάποιες περιπτώσεις, όπως π.χ. ο μυοκάστορας, δεν μπορούμε να περιμένουμε μέχρι τη σύνταξη του Σχεδίου και πρέπει να υπάρχουν πιο άμεσα σχετικές οδηγίες προς τις περιφερειακές υπηρεσίες. Αυτή τη στιγμή υπάρχει όντως ένα κενό στο θέμα της διαχείρισης, αφού οι υπηρεσίες δύσκολα αναλαμβάνουν δράση όταν δεν καλύπτονται από θεσμικές διατάξεις. Όταν εκδοθεί η ΚΥΑ, οι αρμοδιότητες θα είναι πιο ξεκάθαρες και θα μπορεί να γίνει παρέμβαση. Ανεξάρτητα από τη διαχείριση πάντως, είναι σημαντικό να συλλέγονται από τώρα στοιχεία για τις καταγραφές των ΧΞΕ.

Το επόμενο θέμα που συζητήθηκε ήταν αυτό των δυσκολιών στον έλεγχο εισαγωγής των εισβλητικών ειδών. Ο κ. Μιχαήλ Ραγκούσης (Πανεπιστήμιο Αιγαίου), αναφέροντας το παράδειγμα λεπιδόπτερων που εκκολάφθηκαν σε φάκελο με σπόρους που είχε εισαχθεί από το εξωτερικό, επεσήμανε πως με την παγκοσμιοποίηση μπορούν πολύ εύκολα να σταλούν αγαθά από ένα μέρος του κόσμου στο άλλο χωρίς πρακτικά κανέναν έλεγχο και αναρωτήθηκε κατά πόσον είναι πλέον δυνατόν να ελεγχθούν οι μετακινήσεις ειδών από περιοχή σε περιοχή. Η κα Καραχλέ ανέφερε σχετικά ότι στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Invasive alien species: improvement of understanding and communication», στο οποίο συμμετέχει και η ίδια, έχει συζητηθεί εκτενώς το θέμα του παράνομου εμπορίου και η αδυναμία επιβολής κανόνων ελέγχου. Αυτό το πρόβλημα είναι ίσως πιο σημαντικό από την έλλειψη ενημέρωσης του κοινού.

Η συνάντηση έκλεισε υπενθυμίζοντας ότι όποιος έχει γνώσεις ή πληροφορίες σχετικά με τα θέματα που συζητήθηκαν, είναι ευπρόσδεκτες από τον ΟΦΥΠΕΚΑ στο πλαίσιο του έργου INVALIDIS. Η κα Πέτσα, ως Συντονίστρια του έργου, τόνισε ότι ο ΟΦΥΠΕΚΑ θα προσπαθήσει να οργανώσει και άλλες παρόμοιες συναντήσεις στο μέλλον, αφού έχουν αποδειχθεί ως χρήσιμο εργαλείο στο ζήτημα της διαχείρισης των Χωροκατακτητικών Ξενικών Ειδών.